

Όσιος Χριστόδουλος, ο εν Πάτμω

/ [Βίοι Αγίων](#)

Ο Όσιος Χριστόδουλος, κατά κόσμον Ιωάννης, εγεννήθηκε το έτος 1020 στη Νίκαια της Βιθυνίας από ευσεβείς γονείς, τον Θεόδωρο και την Άννα. Ανατράφηκε από τα νεανικά του χρό-νια στη μοναχική πολιτεία και ασκήτεψε στον Όλυμπο της Βιθυνίας και στην Παλαιστίνη. Έπειτα απήλθε στο όρος Λάτρον της Καρίας της Μικράς Ασίας, στη μονή του Στήλου, ό-που ίδρυσε βιβλιοθήκη και συγκέντρωσε γύρω του πολλούς μοναχούς. Εξ αιτίας της παραμονής του στο όρος του Λάτρου ο Όσιος Χριστόδουλος προσονομάζεται «Λατρινός». Λόγω όμως βαρβαρικών επιδρομών κατέφυγε, το έτος 1079, στην Πάτμο, όπου με τη συνδρομή του αυτοκράτορος Αλεξίου Α΄ του Κομνηνού (1081-1118) ανήγειρε την περιώνυμη μονή και βιβλιοθήκη.

Στη συνέχεια μετέβη στην Κωνσταντινούπολη για υποθέσεις της μονής και αργότερα, αφού παραιτήθηκε από ηγούμενος, ήλθε στο Στρόβιλο, πόλη κοντά στην ακτή της Μικράς Ασίας, και ανέλαβε εκεί τη φροντίδα της μονής του Αρσενίου. Από το Στρόβιλο μετέβη αργότερα στη νήσο Κω. Εκεί ίδρυσε τη μονή της Αγνής Θεομήτορος, στην οποία κατόπιν ενεργειών του ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου Αλέξιος Α΄ ο Κομνηνός edώρησε προάστια της νήσου Λέρου και τη νήσο Λειψώ.

Από την Κω μετέβη στην Κωνσταντινούπολη και αφού συ-νάντησε τον αυτοκράτορα Αλέξιο Α΄ Κομνηνό, τον παρακάλεσε να του δώσει άδεια να ιδρύσει μονή στη νήσο Πάτμο. Η άδεια παρασχέθηκε και επιπλέον παραχωρήθηκε στον Όσιο από τον αυτοκράτορα και όλη η νήσος το έτος 1088. Η ανέγερση μονής στην Πάτμο, η οποία τιμάται στο όνομα του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, εξ αιτίας της συγγραφής της Αποκαλύψεως από τον ιερό Ευαγγελιστή στο νησί αυτό, άρχισε αμέσως από τον Όσιο Χριστόδουλο. Πριν όμως ακόμη τελειώσει το έργο, ο Όσιος αναγκάσθηκε μαζί με τους μοναχούς να εγκαταλείψει το έργο και το νησί, λόγω των επιδρομών των Τούρκων εναντίον αυτών.

Από την Πάτμο, λοιπόν, καταπλέει για ασφάλεια στον Εύριπο (Εύβοια) κατά το έτος 1092.

Η διαμονή του Οσίου Χριστοδούλου στην Εύβοια ήταν σύμ-φωνα με επιστημονικές έρευνες μικρής διάρκειας. Υπάρχει η πληροφορία ότι ένας ευσεβής και πλούσιος κάτοικος του Ευρίπου προσέφερε την πολυτελή οικία του στον Όσιο, ο οποίος την ανέδειξε σε μοναστήρι, αν και οι φροντίδες του Οσίου, εξ αιτίας της μεγάλης παρουσίας του μοναστηριού στην Πάτμο, απαιτούσαν την παραμονή του όχι στην έρημο αλλά κοντά στον κόσμο. Εξ άλλου, στην Εύβοια ανέκαθεν υπήρχε παράδοση, σύμφωνα με την οποία ο Όσιος Χριστόδουλος παρέμεινε ασκητεύοντας στο σπήλαιο στο δυτικό άκρο της κωμόπολης Λίμνη (Ελύμνιον).

Ο Όσιος κατά τη διαμονή του στον Εύριπο συνέταξε την «Διαθήκη» και τον «Κωδίκηλλό» του (Μάρτιος 1093). Τη Δια-θήκη αυτή, για να έχει ισχύ, την υπογράφουν επτά αξιωματούχοι της επισκοπικής αρχής και της πόλεως Ευρίπου (Χαλκίδος), ήτοι Λέων πρεσβύτερος και σακελλάριος της πόλεως Ευρίπου, Ιωάννης πρεσβύτερος και νοτάριος της καθέδρας Ευρίπου, Μιχαήλ... της καθέδρας Ευρίπου, Βασίλειος ο ευτελής διάκο-νος και νοτάριος Ευρίπου κ.λπ.

Ειδικότερα ο μητροπολίτης Ρόδου Ιωάννης, στο έργο του «Βίος και πολιτεία του Οσίου πατρός ημών Χριστοδούλου» εξιστορεί την διαμονή και την κοίμηση του Οσίου Χριστοδούλου στον Εύριπο, που συνέβη το έτος 1093, όπως και την ανακομιδή του ιερού λειψάνου του και τη μεταφορά του στην Πάτμο, αναγράφοντας τα εξής:

«Και φθάνουν εκεί ο Όσιος μαζί με την αδελφότητα, εκεί όπου το νερό της θάλασσας εισρέει προς τα έξω και πάλι οπισθοχωρώντας δημιουργεί κάποιο στενό θαλάσσης, που οι αρχαίοι το ονόμασαν πορθμό του Ευρίπου. Και εκεί λοιπόν, αφού έγινε το αντικείμενο του θαυμασμού όλων και αφού αξιώθηκε την πρέπουσα τιμή, σαν να ήταν Άγγελος σε θνητό σώμα, ενουθετούσε το ποίμνιό του, για να μη δυσφορεί στις συχνές μετακινήσεις ούτε να αντιστέκεται ανόητα στις βουλές του Θεού, που οικονομεί τα πάντα εν σοφία. Αλλά ένας από τους μοναχούς, επειδή δεν υπέμενε τις κακουχίες ούτε το στρυφνό και το επίπονο της αρετής, όπως ο Ιούδας από τους δώδεκα αναχώρησε από την ομήγυρη των αδελφών, και την πνευματική εκείνη συγκέντρωση την αντικατέστησε με κήπο, που νοίκιασε.

Και, καθώς ο διάβολος εισήλθε στον Ιούδα και τον ώθησε στην προδοσία, με τον ίδιο τρόπο και πονηρό δαιμόνιο εβασάνιζε τον μοναχό που είχε αποσπασθεί από την αδελφότητα, και ανακοι-νώνεται στον πατέρα η ασθένεια του μικρόψυχου αδελφού. Εκείνος, πράος και ανεξίκακος, δίνοντας τόπο στην οργή, αφού πήρε το ιερό Ευαγγέλιο, έρχεται το βράδυ προς τον μαινόμενο και παράφρονα, διαβάζει τα λόγια του αγίου Πνεύματος για ασθενή, και αμέσως βελτιώνεται η θέση του αρρώστου, ο οποίος δεν επιθυμούσε πλέον να ασχολείται με τη φύτευση δέντρων και την άρδευση κήπων, αλλά προθυμοποιείται για την καλλιέργεια της γης της αρετής, επανερχόμενος με αυτό τον τρόπο και πάλι στην ποίμνη, από την οποία κακώς προηγούμενως είχε αποκοπεί.

Μετά την πάροδο μικρού χρονικού διαστήματος, προφητεύει σε όσους τον ακολουθούσαν ότι θα αποδημήσει προς τον Κύριο, ότι οι Αγαρηνοί δεν θα κατοικήσουν μέχρι τέλους στα νησιά και ότι ο επιστήθιος φίλος του δεν θα αδιαφορήσει για αυτούς, αλλά ότι μόλις καταπαύσει η θαλασσοταραχή, θα επανέλθουν και πάλι στο πνευματικό μαντρί. Παρακαλεί λοιπόν να παραλάβουν μαζί τους το νεκρό σώμα του από την ξένη αυτή γη και να το τοποθετήσουν στο ναό, για τον οποίο εμόχθησε πολύ. Αυτά αφού προείπε σε όσους συναναστρεφόταν και καθαγίασε τους παρόντες με αποχαιρετιστήρια λόγια, παρέδωσε το πνεύμα του στον Θεό, την 16^η Μαρτίου.

Ταυτόχρονα με την εκπλήρωση της προφητείας και την εξαφάνιση των πειρατών από τη θάλασσα με τη δύναμη του άρχοντος, οι καλοί μαθητές του θυμόντουσαν την προφητεία του ενάρετου ποιμένος και ετοιμάζονταν να αποπλεύσουν. Επειδή

όσοι κατοικούσαν τη χώρα εκείνη άκουσαν ότι θα εστερούντο το τίμιο εκείνο σώμα, αφού συγκεντρώ-θηκαν από τα γύρω μέρη, έλεγαν απροκάλυπτα ότι με κανένα λόγο δεν θα το επέτρεπαν αυτό. Γιατί νόμιζαν ότι θα ήταν ανόητο και εξ ολοκλήρου ασύνετο, να επιτρέψουν σε άλλους να το μετακομίσουν όπου ήθελαν, επειδή (ο Όσιος) ήταν γι' αυτούς σωτήρας, ιατρός και θεραπευτής κάθε αρρώστιας.

Γι' αυτό με αυστηρότητα εφρουρούσαν τον νεκρό. Αλλά δεν έπρεπε να διαψευσθεί η προφητεία του μάκαρος. Γι' αυτό και αφού πλέον είχε προχωρήσει η νύκτα, ξεφεύγοντας από την προσοχή των φρου-ρών, μεταφέροντας τον νεκρό στους ώμους τον επιβιβάζουν σε πλοίο, και αφού έτυχαν νηνεμίας, φθάνουν στο νησί, αποβιβάζουν με μεγαλοπρεπή πομπή το ιερό σκήνος υμνολογώντας τον Θεό και ευωδιάζοντας τον αέρα με αρώματα. Και τώρα άρτιο και σώο κείται το σκήνωμα στο ναό του Αποστόλου και αναβλύζει πηγές θαυμάτων, και όσοι με πίστη το αγγίζουν αισθά-νονται κάποια οσμή μύρου και με μόνη την αφή καθαγιάζονται και απελευθερώνονται από κάθε σωματική βλάβη».

Από τα όσα συνέγραψε ο Όσιος Χριστόδουλος διασώθηκαν τα εξής: η «Υποτύπωσις ήτοι διάταξις γενομένη προς τους εαυτού μαθητάς εν τη εν Πάτμω ιδία αυτού μονή», η προαναφερθείσα «Διαθήκη» και ο «Κωδίκηλλος».

Η μνήμη της ανακομιδής των ιερών λειψάνων του Οσίου Χριστοδούλου εορτάζεται στις 21 'Οκτωβρίου.

(Επισκόπου Φαναρίου Αγαθαγγέλου, Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Μάρτιος, σ. 164-168)